

Sygn. akt I USKP 134/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki (sprawozdawca)

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania Z. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.

o wysokość emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 października 2022 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 27 stycznia 2020 r., sygn. akt III AUa 2077/19,

I. oddala skargę kasacyjną,

**II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego Z. Ś. kwotę 240,00
(dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z 27 stycznia 2020 r., III AUa 2077/19, oddalił apelację organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z 30 sierpnia 2019 r., VIII U 601/19, zmieniającego zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z 8 marca 2019 r., nr [...], oraz z 13 marca 2019 r., nr [...], częściowo w punkcie 2, oraz decyzję z 8 marca 2019 r., nr [...]1, i przyznającego ubezpieczonemu Z. Ś. prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W sprawie tej decyzją z dnia 8 marca 2019 r., nr [...], Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał ubezpieczonemu emeryturę od 1 stycznia 2019r. Podstawę wymiaru wyliczono przyjmując przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1978 r. do 2014 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 344,28% i został ograniczony do 250 %. Podstawa wymiaru wyniosła 9.327,83 zł. Kolejną decyzją z 8 marca 2019 r., [...], organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przyznania emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) twierdząc, że art. 55 ustawy emerytalnej nie ma zastosowania do osób, które powszechny wiek emerytalny (65 lat dla mężczyzn) ukończyły przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz, że brak jest podstawy do obliczenia emerytury na podstawie art. 26, ponieważ nie został spełniony warunek kontynuowania ubezpieczenia emerytalnego i rentowego po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Decyzją z dnia 13 marca 2019 r. organ rentowy podjął wypłatę i przeliczył ubezpieczonemu emeryturę od 1 marca 2019 r. (następny dzień po ustaniu stosunku pracy).

Sąd pierwszej instancji wyrokiem z 30 sierpnia 2019 r. zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał odwołującemu się prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej. Sąd ustalił, a ustalenia te w całości podzielił Sąd drugiej instancji, że odwołujący się ukończył 65 lat w dniu 22 marca 1998 r., po osiągnięciu wieku emerytalnego kontynuował zatrudnienie i odprowadzał z tego tytułu składki. W dniu 12 stycznia 2019 r. wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury. Sumaryczny staż pracy ubezpieczonego wyniósł 67 lat 3 miesiące i 1 dzień. Wysokość emerytury ustalona na podstawie

art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 32.019,51 zł i była wyższa od obliczonej na podstawie art. 53 tej ustawy. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że odwołujący się spełnił wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 55 ustawy emerytalnej. Wskazał przy tym na stanowisko Sądu Najwyższego przyjęte w wyroku z 20 września 2017 r., I UK 339/16.

Sąd drugiej instancji ocenił, że organ rentowy nie przedstawił argumentów, które mogłyby stanowić podstawę zmiany zaskarżonego orzeczenia. Sąd podzielił argumenty odwołującego się wskazane w odpowiedzi na apelację, że a) zawężająca wykładnia pojęcia „ubezpieczenie emerytalne” z art. 55 ustawy emerytalnej nie znajduje żadnego uzasadnienia prawnego; b) stanowisko organu rentowego nosi znamiona dyskryminacji ze względu na wiek lub ze względu na chęć kontynuowania pracy i bycia aktywnym zawodowo po przekroczeniu tzw. wieku emerytalnego; c) istnieje możliwość obliczenia emerytury przysługującej ubezpieczonemu na podstawie art. 27 (urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 r.), który kontynuował ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego oraz z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po dniu 31 grudnia 2008 r., a organ rentowy jest zobowiązany przeliczyć należne mu świadczenie według dotychczasowych zasad (art. 27 w związku z art. 53), jak i według nowych zasad (art. 26 w związku z art. 55), a następnie przyznać emeryturę w wyższej wysokości (art. 55 w związku z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej); d) fałszywa jest teza, że nie można stawiać znaku równości pomiędzy ubezpieczeniami społecznymi istniejącymi do 31 grudnia 1998 r. oraz tymi istniejącymi od 1 stycznia 1999 r., ponieważ w art. 55 ustawy emerytalnej mowa o kontynuacji ubezpieczenia emerytalnego i rentowego po osiągnięciu wieku emerytalnego; e) zgodnie z art. 4 pkt 12 ustawy emerytalnej użyte w tej ustawie określenie „ubezpieczenie emerytalne i rentowe” oznacza ubezpieczenia, o których mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a te, zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm., dalej jako ustawa systemowa), obejmują ubezpieczenie emerytalne, a Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z którego finansowane są emerytury przejął z dniem 1 stycznia 1999 r. środki pieniężne, wierzytelności i zobowiązania Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych utworzonego na podstawie ustawy z dnia 25 listopada 1998 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (art. 116 ust. 1 ustawy systemowej) – z czego wynika, że odwołujący się do 31 grudnia 1998 r. i od 1 stycznia 1999 r. opłacał składki na ubezpieczenie społeczne trafiające do tej samej masy majątkowej i w tym samym celu – uzyskania wypłaty emerytury; f) ustawa emerytalna nie ogranicza swojej definicji ubezpieczenia emerytalnego jedynie do pojęcia użytego w art. 2 ustawy systemowej, lecz odnosi się ogólnie do całej tej ustawy, co ma na celu objęcie tą definicją w niezbędnym zakresie również ubezpieczeń społecznych objętych ustawą z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 25 poz. 137) - wnioski z art. 55 oraz 116 ustawy systemowej. W konsekwencji Sąd drugiej instancji oddalił apelację organu rentowego.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 4 pkt 12 i 13, art. 55 w związku z art. 26, art. 27, art. 53 ustawy emerytalnej oraz art. 1 pkt 1 i 2 ustawy systemowej przez przyznanie prawa do przeliczenia emerytury w oparciu o art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej w sytuacji gdy ubezpieczony w dacie osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego nie pozostawał w ubezpieczeniu emerytalnym lecz podlegał ubezpieczeniu społecznemu na podstawie ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych. Dodatkowo zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, w tym art. 231, art. 233 § 1, art. 328 § 2, art. 382, art. 390 oraz art. 391 § 1 k.p.c. przez naruszenie zasady wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, niewyjaśnienie poważnych wątpliwości prawnych i nieprzedstawienie Sądowi Najwyższemu tego zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania od decyzji ZUS Oddział w Z. nr [...] oraz nr [...]1 dnia 8 marca 2019 r., jak również od decyzji nr [...]z dnia 13 marca 2019 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu i zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący wniósł o jej oddalenie w całości jako oczywiście bezzasadnej oraz o zasądzenie od pozwanego organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa przez radcę prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie.

Zasadniczo można przyznać, że problem wskazany przez skarżącego nie doczekał się pogłębionej analizy. Przyczyny takiej sytuacji można doszukiwać się w stanach faktycznych spraw, które były rozstrzygane przez Sąd Najwyższy, tj. ubezpieczeni osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ustawy emerytalnej po dniu 31 grudnia 1998 r., a więc w okresie obowiązywania ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych rozróżniającej ubezpieczenie emerytalne i rentowe (ubezpieczenie społeczne) – zob. uchwała Sądu Najwyższego z 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13, LEX nr 134219, wyrok Sądu Najwyższego z 16 maja 2018 r., III UK 86/17, LEX nr 2555734, wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 2018 r., I UK 184/17, LEX nr 2558520 lub wyrok Sądu Najwyższego z 17 października 2018 r., II UK 300/17, LEX nr 2565872. Ze wskazanych wyżej orzeczeń warto odnotować uwagi ogólne dotyczące wykładni art. 55 ustawy emerytalnej. Przepis ten, jako formujący wyjątek od zasady wyliczenia emerytury dla osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. w formule zdefiniowanego świadczenia należy wyklądać ściśle, a wykładnia rozszerzająca nie jest dopuszczalna (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 września 2017 r., I UK 339/16, LEX nr 2390759 lub wyrok Sądu Najwyższego z 17 października 2018 r., II UK 300/17, LEX nr 2565872). Zasadnicze znaczenie dla zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej należy przypisywać konieczności legitymowania się przez osobę wymienioną w tym przepisie statusem ubezpieczonego, a „ubezpieczonym” zgodnie z art. 4 pkt 13 ustawy emerytalnej jest „osoba podlegająca ubezpieczeniom emerytalnym lub rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a także osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalnej podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników”

(zob. wyrok Sądu Najwyższego z 3 października 2017 r., II UK 429/16, LEX nr 2390729). Poprzez wymóg „kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie (art. 27 ustawy emerytalnej) wieku emerytalnego” należy rozumieć konieczność pozostawania w wymienionych ubezpieczeniach w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, nieskorzystanie z powstałego w tym dniu prawa do emerytury i pozostawanie w ubezpieczeniu, choćby bez przerwy po tym dniu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 listopada 2013 r., II UK 143/13, OSNP 2014 nr 10, poz. 148 lub wyrok Sądu Najwyższego z 20 września 2017 r., I UK 339/16, LEX nr 2390759). Wymóg „kontynuował ubezpieczenie” w przypadku ubezpieczonych będących pracownikami czasami traktuje się jako tożsamy z wyrażeniem „nie rozwiązał stosunku pracy” (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257 lub wyrok Sądu Najwyższego z 18 września 2014 r., I UK 27/14, LEX nr 1537287). W orzecznictwie podkreśla się, że „kontynuowanie czegoś” oznacza „wykonywanie czegoś w dalszym ciągu”, a nie „wykonywanie czegoś w oderwanych od siebie jednostkach czasu”, wskazując, że wstępna wykładnia gramatyczna art. 55 ustawy emerytalnej sugeruje, że z przewidzianego w tym przepisie rozwiązania może skorzystać osoba, która, pomijając inne przesłanki, w dniu osiągnięcia wieku emerytalnego podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia i po tym dniu nadal – bez przerwy – pozostawała w zatrudnieniu i podlega tym ubezpieczeniom (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 2018 r., I UK 184/17, LEX nr 2558520).

W przedmiotowej sprawie należy dokonać rozróżnienia pojęć „ubezpieczenie społeczne” oraz „ubezpieczenie emerytalne i rentowe” na gruncie ustawy emerytalnej i w takiej perspektywie odkodowanie rozumienia pojęcia „kontynuował (...) po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego” w połączeniu z wyrażeniem „ubezpieczenia emerytalne i rentowe”. W świetle powołanego wyżej orzecznictwa, poprzez wymóg „kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego” rozumie się konieczność pozostawania w wymienionych ubezpieczeniach w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, nieskorzystanie z powstałego w tym dniu prawa do emerytury i pozostawanie w

ubezpieczeniu po tym dniu. Należy jednak podkreślić, że taka wykładnia została sformułowana w sprawach, w których ubezpieczony wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ustawy emerytalnej osiągnął po dniu 31 grudnia 1998 r. (tj. po wejściu w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W takich okolicznościach faktycznych skorzystanie przez ubezpieczonego z art. 55 ustawy emerytalnej było zależne od decyzji ubezpieczonego o kontynuacji ubezpieczenia emerytalnego i rentowego pomimo osiągnięcia wieku emerytalnego i wstrzymaniu się ze składaniem wniosku o przyznanie emerytury do dnia 1 stycznia 2009 r. Jeżeli natomiast wskazane wyżej rozumienie przesłanki „kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego” z art. 55 ustawy emerytalnej zastosować do ubezpieczonych, którzy wiek emerytalny osiągnęli przed 1 stycznia 1999 r., to prowadziłoby do sytuacji, w której owi ubezpieczeni z przyczyn obiektywnych i od nich niezależnych (wejście w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przewidującej zastąpienie ubezpieczenia społecznego ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym, o którym mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych) zostaliby pozbawieni możliwości skorzystania z art. 55 ustawy emerytalnej (pomimo spełnienia warunków do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej i wstrzymania się ze złożeniem wniosku o przyznanie emerytury do 1 stycznia 1999 r.). Oznaczałoby to, że sytuacja ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., którzy chcą kontynuować ubezpieczenie po osiągnięciu wieku emerytalnego, rezygnując ze skorzystania z prawa do emerytury, byłaby zróżnicowana ze względu na moment osiągnięcia przez nich wieku emerytalnego w relacji do momentu wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – a więc ze względu na okoliczność od nich niezależną. Dodatkowo analizowana możliwość wykładni art. 55 ustawy emerytalnej może prowadzić do nierównego traktowania tych ubezpieczonych ze względu na płeć. Przepis art. 27 ustawy emerytalnej, do którego odsyła art. 55 tej ustawy, określa inny wiek emerytalny dla kobiet i mężczyzn. Jeżeli przyjąć, że jedną z przesłanek zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej jest osiągnięcie tego wieku emerytalnego w okresie obowiązywania ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. w okresie podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, o których mowa w ustawie

o systemie ubezpieczeń społecznych), kobiety, które osiągnęłyby 60 rok życia, a nie ukończyły 65 rok życia przed dniem 1 stycznia 1999 r. zostałyby pozbawione możliwości przeliczenia emerytury na zasadach określonych w art. 55 ustawy emerytalnej (nawet gdyby spełniły pozostałe przesłanki zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej), w sytuacji gdy mężczyźni, którzy osiągnęliby 60 lat a nie osiągnęli 65 lat przed dniem 1 stycznia 1999 r. z takiego przeliczenia mogliby skorzystać (o ile spełniliby pozostałe przesłanki zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej). W omawianym zakresie warto zastanowić się czy w odniesieniu do ubezpieczonych, którzy wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ustawy emerytalnej osiągnęli przed dniem 1 stycznia 1999 r. wymóg „kontynuowania ubezpieczenia emerytalnego i rentowego” z art. 55 ustawy emerytalnej należy rozumieć w taki sam sposób, jak w przypadku ubezpieczonych, którzy ten wiek emerytalny osiągnęli po 31 grudnia 1998 r. O ile zastosowanie wykładni językowej prowadzi do jednoznacznych wniosków w zakresie znaczenia wyrażenia „ubezpieczenia emerytalne i rentowe” z art. 55 ustawy emerytalnej, o tyle pojęcie „kontynuował” w odniesieniu do „ubezpieczenia emerytalnego i rentowego” nie jest jednoznaczne. Chodzi o nieprzerwany okres podlegania ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym, którego początek najwcześniej może przypadać na dzień 1 stycznia 1999 r. (wejście w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Uwzględniając zatem moment wejścia w życie art. 55 ustawy emerytalnej oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przesłankę „kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie (tj. art. 27 ustawy emerytalnej) wieku emerytalnego” można rozumieć jako wymóg podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu w dniu osiągnięcia wieku emerytalnego i nadal albo jako wymóg podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu w dniu 1 stycznia 1999 r. i nadal, w sytuacji gdy wiek emerytalny został osiągnięty przed wejściem w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i ustawy emerytalnej. Przy takiej wykładni ubezpieczony, który osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ustawy emerytalnej przed dniem 1 stycznia 1999 r. i w tym dniu podlegał ubezpieczeniu społecznemu, a następnie je kontynuował i podlegał temu ubezpieczeniu w dniu wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.), z którym to

momentem doszło do zastąpienia dotychczasowego ubezpieczenia społecznego ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym oraz począwszy od dnia wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe – spełniłby przesłankę „kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego”, o którym mowa w art. 55 ustawy emerytalnej. Wyjątkowość sytuacji takiego ubezpieczonego wynika z: nieprzerwanego trwania statusu ubezpieczonego począwszy od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego przed dniem wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i nadal; bezpośredniego związku przyczynowo-czasowego między likwidacją ubezpieczenia społecznego i utworzeniem ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, o których mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych z dniem 1 stycznia 1999 r.; faktu, że przekształcenie ubezpieczenia społecznego nastąpiło automatycznie *ex lege* z dniem 1 stycznia 1999 r. Twierdzenie, że ubezpieczenie społeczne zostało na skutek decyzji ustawodawcy z dniem 1 stycznia 1999 r. zastąpione ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym, o których mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych wynika z art. 4 pkt 13 ustawy emerytalnej, a także art. 122 ust. 1 pkt 1, ust. 3 pkt 1 w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. W takiej sytuacji mamy do czynienia z okresem kontynuacji ubezpieczeń emerytalnych i rentowych rozpoczynającym się od najwcześniejszego momentu, w którym podleganie tym ubezpieczeniom było możliwe – tj. wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i ustawy emerytalnej, a także z następstwem czasowym wymaganym przez art. 55 ustawy emerytalnej – kontynuacja tego ubezpieczenia ma miejsce po osiągnięciu wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 27. Przy przyjęciu takiej wykładni sytuacja ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., którzy chcą kontynuować ubezpieczenie po osiągnięciu wieku emerytalnego, rezygnując ze skorzystania z prawa do emerytury nie jest zróżnicowana ze względu na moment osiągnięcia przez nich wieku emerytalnego (60 lat kobiety, 65 lat mężczyźni) w relacji do momentu wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a więc ze względu na okoliczność od nich niezależną. Okoliczność, która kierując się art. 4 pkt 13 ustawy emerytalnej nie powinna mieć wpływu na zachowanie (kontynuację) przez nich

statusu ubezpieczonego. Dodatkowo proponowana wykładnia pozwoli uniknąć nierównego traktowania ubezpieczonych ze względu na płeć, o którym była mowa wyżej. Warto także zauważyć, że z uzasadnienia projektu ustawy emerytalnej również nie wynika aby projektodawca ustawodawczy zmierzał do zróżnicowania sytuacji ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie tej ustawy ukończyli 50 rok życia (a więc urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) w zakresie możliwości skorzystania z przeliczenia emerytury, jaką daje art. 55 ustawy emerytalnej (zob. tekst pierwotny ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Dz.U. Nr 162, poz. 1118) oraz uzasadnienie projektu tej ustawy (Sejm III kadencji, druk nr 339; <https://orka.sejm.gov.pl/proc3.nsf/opisy/339.htm>.).

Po części wstępnej uzasadnienia, należy odnieść się do zarzutów organu rentowego o charakterze procesowym.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzuca naruszenie art. 231 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 390 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, niewyjaśnienie poważnych wątpliwości prawnych i nieprzedstawienie Sądowi Najwyższemu tego zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia. W tym względzie zarzut jest chybiony, ponieważ pomimo dość zwięzłego uzasadnienia swojego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny odniósł się do kwestii zebranego w sprawie materiału dowodowego nie znajdując podstaw ku temu by kwestionować w tym zakresie ustalenia Sądu pierwszej instancji. Sąd odwoławczy nie znalazł także uzasadnionych podstaw by uznać podnoszone przez organ rentowy wątpliwości prawne jako poważne. Natomiast zdaniem organu rentowego, istotne zagadnienie prawne polegało na potrzebie wykładni budzących, zdaniem organu, poważnych wątpliwości prawnych przepisów art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji, gdy wnioskodawca spełniający warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 tejże ustawy w dacie ukończenia powszechnego wieku emerytalnego (65 lat) podlegał ubezpieczeniu społecznemu na podstawie ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych i kontynuował to ubezpieczenie do dnia 31 grudnia 1998 r., natomiast ubezpieczeniu

emerytalnemu podlegał po raz pierwszy od 1 stycznia 1999 r., a zatem wnioskodawca nie spełnił przesłanki kontynuowania ubezpieczenia emerytalnego po osiągnięciu wieku emerytalnego – 65 lat.

W związku z powyższym, należy przejść do analizy zarzutów prawa materialnego, które sformułował organ rentowy, a mianowicie art. 4 pkt 12 i 13, art. 55 w związku z art. 26, art. 27 i art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyznanie prawa do przeliczenia emerytury w oparciu o art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w sytuacji, gdy ubezpieczony w dacie osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego (tj. 22 marca 1998 r.) nie pozostawał w ubezpieczeniu emerytalnym lecz podlegał ubezpieczeniu społecznemu na podstawie ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1989 r., Nr 25, poz. 137 ze zm.). Odnosząc się do zarzutów w tym zakresie należy stwierdzić, dzieląc argumentację Sądów obydwu instancji, że skarżący spełnił warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, gdyż powszechny wiek emerytalny ukończył 22 marca 1998 r., zaś po jego osiągnięciu z uwagi na wykonywanie umowy o pracę – kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe będąc zatrudnionym w Instytucie w G. do dnia 28 lutego 2019 r. W tym czasie i z tego tytułu zatrudnienia odprowadzane były składki na ubezpieczenie społeczne. Trzeba podkreślić, że stosunek ubezpieczenia nie został rozpoczęty po uzyskaniu wieku emerytalnego przez skarżącego, ale był kontynuowany. W ocenie Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym przedmiotową sprawę racjonalna i nie krzywdząca w sposób nieuzasadniony ubezpieczonych kontynuujących zatrudnienie po osiągnięciu wieku emerytalnego jest argumentacja, zgodnie z którą, przepis art. 55 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS pozwolił na ustalenie wysokości świadczenia według nowych zasad takim świadczeniobiorcom, którzy po osiągnięciu wieku emerytalnego nie realizowali uprawnień do świadczenia, ale kontynuowali ubezpieczenie społeczne (emerytalne i rentowe). W sprawie istotne jest, że z momentem zmiany przepisów Fundusz Ubezpieczeń Społecznych przejął środki „starego” funduszu emerytalnego utworzonego na

podstawie przepisów ustawy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych. Każdy ubezpieczony (świadczeniobiorca) poprzez odprowadzanie należnych składek przyczynił się bowiem do powiększenia zasobów finansowych nowego Funduszu. Różnicowanie poprzez adresowanie przez ustawodawcę rozwiązania prawnego z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tylko i wyłącznie do osób, które ukończyły wiek emerytalny pod rządami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych byłoby niesprawiedliwe. Kwestia kontynuowania ubezpieczenia emerytalnego i rentowego po osiągnięciu przewidzianego przepisami wieku emerytalnego powinna być rozpatrywana w takiej perspektywie, gdzie jeśli ubezpieczony (świadczeniobiorca) do 31 grudnia 1998 r. jak również od 1 stycznia 1999 r. opłacał i opłaca składki na ubezpieczenie społeczne (emerytalne i rentowe), które trafiały i trafiają do jednego i tego samego Funduszu w oczywistym celu uzyskania emerytury, to jest oczywiste, że zachodziła w omawianym zakresie ciągłość, a więc kontynuacja w opłacaniu składek. Ustawa emerytalna z 1986 r. nie musiała wyrażać wprost, że ubezpieczony przed 1 stycznia 1999 r. opłacał składki na ubezpieczenie emerytalne. Trzeba również podkreślić, że zarówno ustawa o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych z 1986 r. w art. 2 ust. 1 pkt 4 stanowiła, że ubezpieczenie społeczne obejmuje świadczenia pieniężne emerytalne, jak również ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych z 1998 r. w art. 1 pkt 1 stanowi, że ubezpieczenia społeczne obejmują ubezpieczenie emerytalne.

Ostatecznie uwzględniając zasadę równego traktowania ubezpieczonych, jak i cel reformy emerytalnej oraz art. 55 ustawy emerytalnej (zachęcanie ubezpieczonych do wydłużenia okresu pracy w związku z przewidywanym zwiększeniem wysokości emerytury za każdy rok podlegania ubezpieczeniu ponad ustawowy wiek), przesłanka zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej „kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie (tj. art. 27 ustawy emerytalnej) wieku emerytalnego”, jeżeli chodzi o ubezpieczonego, który wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ustawy emerytalnej, ukończył po 31 grudnia 1998 r., zostaje spełniona w sytuacji, gdy podlega on ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym w dniu osiągnięcia wieku emerytalnego i nadal ; natomiast jeżeli chodzi o ubezpieczonego, który wiek

emerytalny, o którym mowa w art. 27 ustawy emerytalnej, ukończył przed 1 stycznia 1999 r., przesłanka ta zostaje spełniona, gdy podlegał on ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu w dniu wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. 1 stycznia 1999 r. i kontynuował je do tego momentu. Przedmiotowa wykładnia nie koliduje z wykładnią językową art. 55 ustawy emerytalnej opartą na założeniu, że przez „ubezpieczenia emerytalne i rentowe” należy rozumieć ubezpieczenia określne w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji, zgodnie z art. 398¹⁴ k.p.c.

[as]